

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Radovana Suchánka a soudců Josefa Fialy a Jiřího Zemánka (soudce zpravodaje) o ústavní stížnosti stěžovatelky obchodní společnosti **České Radiokomunikace, a. s.**, sídlem Skokanská 2117/1, Praha 6 – Břevnov, zastoupené Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D., advokátem, sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1 – Nové Město, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2019 č. j. 22 Cdo 4161/2018-356, rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. března 2017 č. j. 27 Co 40/2017-232 a rozsudku Okresního soudu Praha-západ ze dne 30. června 2016 č. j. 6 C 225/2010-182, za účasti **Nejvyššího soudu, Krajského soudu v Praze a Okresního soudu Praha-západ**, jako účastníků řízení, a **M. V.**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

- I. Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2019 č. j. 22 Cdo 4161/2018-356, rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 23. března 2017 č. j. 27 Co 40/2017-232 a rozsudkem Okresního soudu Praha-západ ze dne 30. června 2016 č. j. 6 C 225/2010-182 bylo porušeno základní právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na ochranu vlastnického práva podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2019 č. j. 22 Cdo 4161/2018-356, rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. března 2017 č. j. 27 Co 40/2017-232 a rozsudek Okresního soudu Praha-západ ze dne 30. června 2016 č. j. 6 C 225/2010-182 se ruší.**

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena její základní práva zaručená ústavním zákonem, zejména pak čl. 2 odst. 2, čl. 11 odst. 1, čl. 26 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), jakož i její právo podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě.

2. Z vyžádaného spisu Okresního soudu Praha-západ sp. zn. 6 C 225/2010 (dále jen „okresní soud“) se podává, že vedlejší účastník se u okresního soudu domáhal vydání rozhodnutí, kterým by bylo uloženo stěžovatelce odstranit na vlastní náklady budovu č. p. XX umístěnou na pozemku parc. č. st. XX v kat. úz. Petrov u Prahy, pozemek parc. č. st. XX uvést do původního stavu a vydat bezdůvodné obohacení ve výši 30 000 Kč. Žalobu odůvodnil tím, že je výlučným vlastníkem pozemku parc. č. st. 609, stěžovatelka je vlastníkem předmětné budovy, avšak nemá žádné právo mít tuto budovu umístěnou na jeho pozemku. K tomu konkrétně uvedl, že smlouvou o pronajmutí pozemku č. kat. XX k výstavbě televizního převaděče „TVP Petrov 38“ za účelem zlepšení příjmu televizního signálu pro 2. program ze dne 10. 6. 1992 (dále jen „nájemní smlouva“), uzavřenou mezi vedlejším účastníkem a Obecním úřadem v Hradištku, Obecním úřadem v Petrově a Zemědělským družstvem v Jílovém u Prahy, si strany smlouvy sjednaly, že vedlejší účastník pronajímá Obecnímu úřadu v Hradištku část pozemku o výměře 42 m² pro výstavbu televizního převaděče (pozn.: účastníkem smlouvy nemohl být obecní úřad, byla jí příslušná obec). Dle čl. 5 uvedené smlouvy mělo být dočasné užívání ukončeno v době, kdy bude možno zlepšení televizního signálu řešit jiným způsobem, a Obecní úřad v Hradištku se zavázal stavbu neprodleně demontovat a pozemek uvést do původního stavu a vrátit vlastníkovi. Stavba byla realizována na základě stavebního povolení Městského úřadu v Jílovém u Prahy a kolaudována byla dne 10. 8. 1993. Podle darovací smlouvy ze dne 30. 5. 1997 došlo k převodu vlastnického práva k předmětné budově z obce Hradištko na právního předchůdce stěžovatelky, aniž by účastníci v této smlouvě sjednali ukončení dočasného užívání předmětného pozemku. Dle názoru vedlejšího účastníka zaniklo právo na dočasné umístění předmětné stavby na jeho pozemku ukončením provozu televizního vysílače, avšak budova nebyla přes jeho opakované urgency odstraněna. Za užívání pozemku vedlejší účastník neobdržel od stěžovatelky jakoukoliv finanční kompenzaci. Stěžovatelka nárok vedlejšího účastníka neuznávala a namítala, kromě jiného, že jí vzniklo oprávnění z věcného břemene, a to v souladu s § 12 odst. 1 zákona č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích (dále jen „zákon o telekomunikacích“).

3. Napadeným rozsudkem okresní soud uložil stěžovatelce povinnost odstranit předmětnou budovu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (I. výrok) a zaplatit vedlejšímu účastníkovi částku ve výši 26 430 Kč z titulu bezdůvodného obohacení (II. výrok), zamítl žalobu v rozsahu, ve kterém se vedlejší účastník domáhal zaplacení částky 3 570 Kč (III. výrok) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (IV. a V. výrok). Okresní soud vyšel ze zjištění, že byla platně uzavřena nájemní smlouva k pozemku s tím, že šlo o dočasné řešení do doby, kdy bude příjem televizního signálu zajištěn jiným způsobem. Skutečnost, že stěžovatelka nebyla účastnicí smlouvy, nic nemění na tom, že vstoupila do práv a povinností strany, která tuto smlouvu uzavírala, a protože došlo k ukončení analogového vysílání a TV signál je pro oblast 100% pokryt jiným způsobem od 24. 9. 2009, stěžovatelka jako vlastníka předmětné budovy užívá pozemek vedlejšího účastníka bez právního důvodu, neboť důvod uvedený v nájemní smlouvě již odpadl a vlastníka nemovitosti byl smluvně zavázán tuto nemovitost odstranit po odpadnutí důvodu pro její zřízení. Obranu stěžovatelky, že jde o věcné břemeno, které vzniklo ze zákona a nezapisuje se do katastru nemovitostí, neshledal relevantní, neboť stěžovatelka je vlastníka budovy, na kterou nainstalovala své telekomunikační zařízení, nejde tedy o cizí nemovitost tak, jak o tom hovoří § 12 zákona o telekomunikacích, a vedlejší účastník nemůže být povinován z věcného břemene, když předmětná budova patří stěžovatelce. Tato budova slouží jako technické zázemí pro televizní převaděč, ale je samostatnou věcí zapsanou v katastru nemovitostí, a tudíž na ni nelze aplikovat shora uvedené ustanovení.

4. Proti výrokům I., II., IV. a V. rozsudku okresního soudu podala stěžovatelka odvolání, které Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“) shledal neopodstatněným. Napadeným rozsudkem změnil rozsudek okresního soudu v I. výroku tak, že prodloužil lhůtu k plnění na tři měsíce od právní moci rozsudku (I. výrok) a ve IV. výroku určil vyšší nákladů řízení částkou 30 550 Kč (II. výrok), jinak rozsudek okresního soudu ve zbylém rozsahu potvrdil a rozhodl o povinnosti platit náklady řízení (výroky III. a IV.). Krajský soud po částečném zopakování dokazování dospěl ke stejným skutkovým zjištěním jako okresní soud a ztotožnil se s jeho závěrem, že zákonné věcné břemeno podle § 12 odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o telekomunikacích stěžovatelce (ani jejímu právnímu předchůdci) nesvědčí, byť z jiných než okresním soudem dovozených důvodů. Krajský soud přisvědčil odvolacím námitkám stěžovatelky, že telekomunikačním zařízením – s ohledem na jeho stavebně technický charakter a účel, k němuž bylo určeno – je celá předmětná budova televizního převaděče Petrov vybavená jednotlivými telekomunikačními technologiemi. Avšak podle krajského soudu bylo třeba ke vzniku věcného břemene vyrozumění vedlejšího účastníka coby vlastníka dotčeného pozemku [splnění této podmínky bylo nutné ať již v roce 1993 při převzetí provozování televizního převaděče Petrov či v roce 1997 při jeho nabytí do vlastnictví právním předchůdcem stěžovatelky; připomenul, že stěžovatelka přes poučení podle § 118a odst. 1 a 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), při odvolacím jednání neposkytla k tomu žádná rozhodná skutková tvrzení a označení důkazů k jejich prokázání], že zde vzniká zákonné věcné břemeno (v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016 sp. zn. 22 Cdo 1235/2014). Krajský soud dále konstatoval, že nájemní vztah založený smlouvou ze dne 10. 6. 1992 na právního předchůdce stěžovatelky ani na stěžovatelku nepřešel, a protože neshledal ani naplnění předpokladů pro vydržení věcného břemene, uzavřel, že stěžovatelce nesvědčí právní titul k umístění stavby na cizím pozemku.

5. Stěžovatelka podala proti rozsudku krajského soudu dovolání, ve kterém tvrdila, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení tří konkrétních otázek hmotného práva, jež dosud nebyly v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešeny. Nejvyšší soud usnesením ze dne 31. 10. 2017 č. j. 22 Cdo 3598/2017-268 dovolání jako nepřípustné odmítl.

6. Usnesení Nejvyššího soudu napadla stěžovatelka ústavní stížností. Ústavní soud nálezem ze dne 2. 10. 2018 sp. zn. I. ÚS 281/18 usnesení Nejvyššího soudu zrušil shledav porušení stěžovatelčina práva na soudní ochranu. Přitakal, že první z otázek formulovaných stěžovatelkou v dovolání již byla v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vyřešena, avšak vytkl, že jasná odpověď na druhou a třetí otázku formulovanou v dovolání z rozhodnutí neplyne a nelze tedy argumentovat tím, že již vyřešenou právní otázku požaduje stěžovatelka řešit jinak. Podle Ústavního soudu tak nastala nežádoucí situace, kdy ke konfrontaci důležitých argumentů v rovině podústavního práva dochází paradoxně až v řízení před Ústavním soudem, když nelze přihlídnout k argumentaci Nejvyššího soudu uvedené až ve vyjádření k ústavní stížnosti. Většina argumentů stěžovatelky mohla být podrobně vypořádána Nejvyšším soudem v meritorním rozhodnutí, neboť stěžovatelka formulovala dvě otázky, které v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyly řešeny.

7. Nejvyšší soud poté rozhodl napadeným usnesením, jímž dovolání opětovně odmítl pro nepřípustnost. V odůvodnění nejprve doplnil argumentaci obsaženou v předchozím usnesení k první otázce s akcentem, že nevidí důvod k tomu, aby se odchyloval od dřívějších

závěrů, podle nichž zákon o telekomunikacích podmiňoval vznik věcného břemene včasným (před zahájením výkonu oprávnění) uvědoměním vlastníků nebo uživatelů dotčených nemovitostí (§ 12 odst. 2). K tomu dodal, že včasné projednání staveb telekomunikačních vedení s vlastníky dotčených nemovitostí předpokládal § 17 odst. 3 zákona o telekomunikacích a jen v případě, že se vlastníci (uživatelé) včas dozvěděli o záměru zřídit a provozovat telekomunikační vedení, mohli sporovat rozsah takového oprávnění a jen tehdy mohli dosáhnout přezkoumání takového sporu stavebním úřadem. Druhá otázka dle Nejvyššího soudu nevychází ze skutkového stavu této věci, přičemž rozhodnutí krajského soudu na ní nespočívá a stejně na ni odpovídá jeho rozsudek sp. zn. 22 Cdo 1235/2014. Také třetí otázka dle Nejvyššího soudu nemůže založit přípustnost dovolání, neboť již byla řešena v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008 sp. zn. 28 Cdo 4833/2007, na který stěžovatelka poukazuje a z něhož plyne, že Nejvyšší soud připustil vydržení zákonného věcného břemene; v nynější věci krajský soud nezamítl žalobu proto, že by vydržení zákonného věcného břemene nebylo možné, ale proto, že stěžovatelka nebyla objektivně v dobré víře, že jí právo k cizí nemovitosti náleží.

II.

Argumentace stěžovatelky

8. Stěžovatelka má za to, že poté, co Ústavní soud vyslovil v nálezu sp. zn. I. ÚS 281/18 závazný právní názor, že z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1235/2014 jasná odpověď na druhou a třetí otázku položenou v dovolání neplyne, dopustil se Nejvyšší soud stejného pochybení i v usnesení č. j. 22 Cdo 4161/2018-356. Ke druhé otázce, zda lze notifikační povinnost dle § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích považovat za splněnou, když vlastník nemovitosti o zřízení telekomunikačního zařízení na svém pozemku a o jeho provozu nemohl nevědět, dovolací soud uvedl, že takto formulovaná otázka nevychází ze skutkového stavu věci, protože pomíjí uzavření nájemní smlouvy k pozemku. Stěžovatelka s tímto závěrem nesouhlasí, stejně tak jako s názorem, že na otázku, kterou si jako na danou věc přílehavější položil dovolací soud, zda je v případě, že vlastník pozemku pronajal obci pozemek za účelem zřízení a provozování telekomunikačního zařízení a organizace spojů si začala k pozemku bez uvědomění vlastníka osobovat právo plynoucí ze zákonného věcného břemene, výkon oprávnění uvedeného v § 12 odst. 1 písm. a) zákona o telekomunikacích legální, nemohl-li vlastník či uživatel pozemku o zřízení a provozu telekomunikačního zařízení nevědět, odpovídá rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1235/2014. Odkazovaný rozsudek se dle stěžovatelky nevyjadřuje k potřebné kvalitě notifikace vlastníků či uživatelů dotčených nemovitostí ve smyslu § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích, ani k otázce důkazního břemene k prokázání této notifikační povinnosti z pohledu časového odstupu od rozhodných událostí, neexistence povinnosti učinit oznámení v písemné formě a jakkoliv toto oznámení archivovat; stejně tak nebyl v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1235/2014 řešen ani vliv skutečnosti, že předmětné telekomunikační zařízení bylo zřízeno na cizím pozemku na základě obligačního vztahu vlastníka pozemku a investora stavby odlišného od organizace spojů. Stěžovatelka přitom již v dovolání poukazovala na skutečnost, že krajský soud založil závěr o neexistenci právního titulu stěžovatelky k užívání pozemku pod stavbou televizního převaděče Petrov na tom, že nedoložila splnění oznamovací povinnosti dle § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích před zahájením výkonu tohoto oprávnění, tedy před cca 24 lety (v té době navíc televizní převaděč Petrov neprovozovala stěžovatelka, ale její právní

předchůdce). Zvláště s přihlédnutím k tomu, že § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích nestanovil pro uvědomění vlastníka dotčené nemovitosti žádné formální požadavky (a už vůbec organizacím spojů nestanovil povinnost archivovat komunikaci s vlastníky dotčených nemovitostí), je podání důkazu o splnění této povinnosti v praxi v podstatě vyloučeno. Stěžovatelka je přesvědčena, že se měl dovolací soud vypořádat s její argumentací o neplatnosti nájemní smlouvy k pozemku pro neurčitost, již se stěžovatelka dovolává v průběhu celého soudního řízení, i tím, že stěžovatelka nebyla stranou této smlouvy a práva a povinnosti z této smlouvy na ni nepřešly a přejít nemohly.

9. U třetí otázky vyjadřuje stěžovatelka nesouhlas se závěrem Nejvyššího soudu, že nemohla být v omluvitelném právním omylu, že jí náleží oprávnění ze zákonného věcného břemene dle § 12 odst. 1 zákona o telekomunikacích, neboť toto ustanovení připouští jen jeden možný výklad, a to ten, že splnění notifikační povinnosti dle § 12 odst. 2 tohoto zákona je podmínkou vzniku daného oprávnění. Nejenže je tento závěr nesprávný a Nejvyšší soud jím popírá vlastní vyjádření ze dne 9. 5. 2018 k ústavní stížnosti, v němž uvedl, že toto ustanovení umožňuje dvojí výklad, především ale tento závěr nebyl učiněn v žádném předcházejícím rozhodnutí dovolacího soudu. Přinejmenším v otázce omluvitelnosti právního omylu plynoucího z nejasného znění zákona o telekomunikacích bylo dovolání dle stěžovatelky přípustné. Stěžovatelka (a před ní její právní předchůdce) vykonávala obsah práva odpovídajícího věcnému břemenu dle § 12 odst. 1 a 3 zákona o telekomunikacích v přesvědčení, že je subjektem tohoto práva, a to po dobu téměř 15 let, aniž by proti tomu vedlejší účastník cokoliv namítal. Toto přesvědčení stěžovatelky, že jí dané oprávnění svědčí, se zakládalo na výkladu příslušných ustanovení zákona, dle kterého oprávnění podle § 12 odst. 1 zákona o telekomunikacích vzniká bez ohledu na splnění notifikační povinnosti podle následujícího odstavce. Za těchto okolností, i kdyby výklad zastávaný stěžovatelkou nebyl správný a zákonné věcné břemeno dle § 12 odst. 1 a 3 zákona o telekomunikacích by jí, resp. jejímu právnímu předchůdci, nevzniklo, nelze než označit takový (případný) právní omyl stěžovatelky za omluvitelný.

10. Stěžovatelka má také za to, že bylo porušeno její právo na zákonného soudce, když dovolací soud ve skutečnosti neuplatnil závěry rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1235/2014, nýbrž se od nich odchýlil, aniž by věc předložil k rozhodnutí velkému senátu. Dovolací soud uzavřel, že první otázka byla rozsudkem sp. zn. 22 Cdo 1235/2014 jednoznačně vyřešena, stěžovatelka však ve svém vyjádření ze dne 6. 12. 2018 upozornila na to, že v rozsudku ze dne 10. 7. 2002 sp. zn. 22 Cdo 1624/2000 dospěl Nejvyšší soud k odlišnému závěru o vzniku oprávnění podle § 12 odst. 1 zákona o telekomunikacích, totiž že zákonná věcná břemena dle § 12 odst. 1 a 3 zákona o telekomunikacích vznikla *ex lege* přímo účinností tohoto zákona. Dovolací soud tedy dospěl k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru vyjádřeného v dřívějším rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1624/2000, a byl proto povinen věc postoupit k rozhodnutí velkému senátu svého občanskoprávního a obchodního kolegia.

11. V další části ústavní stížnosti stěžovatelka kritizuje způsob, jakým krajský soud a Nejvyšší soud vyložily a použily § 12 odst. 1, 2 a 3 zákona o telekomunikacích, když dovodily, že splnění notifikační povinnosti dle § 12 odst. 2 je nutnou podmínkou vzniku oprávnění dle § 12 odst. 1. Stěžovatelka uvádí, že povinnost dle § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích nebyla zákonodárcem zamýšlena jako ochrana vlastníků dotčených nemovitostí před vznikem věcného břemene, ale jako záruka možnosti těchto vlastníků domáhat se přiměřené náhrady za případně vzniklé omezení. Smyslem a účelem § 12 zákona o telekomunikacích bylo totiž především usnadnit tehdejší státním organizacím

spojů jejich činnost spočívající ve zřizování telekomunikačních zařízení a s nimi spojená poměrně rozsáhlá oprávnění, a to i k cizím nemovitostem. Dospěly-li krajský soud a Nejvyšší soud k závěru, že uvědomění vlastníka dotčené nemovitosti podle § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích představuje nutnou podmínku vzniku oprávnění dle § 12 odst. 1 tohoto zákona, jde o svévolný výklad a použití práva, které přinášejí potenciálně dalekosáhlé negativní následky pro chod společností, jež provozují telekomunikační zařízení zřízená za účinnosti zákona o telekomunikacích, tedy i po roce 1989 (až do r. 2000, kdy byl zákon o telekomunikacích nahrazen zákonem č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů).

12. Stěžovatelka poukazuje také na nerovnováhu, kterou nastolila napadená rozhodnutí, jde-li o zásah do majetkové sféry stěžovatelky (odstraněním TVP Petrov a náklady na vybudování nového televizního převaděče, který funkčně zastoupí TVP Petrov v dané oblasti) v rádech miliónů korun a do sféry veřejnosti (ztráta mobilního telefonního signálu; nedostupnost spojení v rámci krizových a nečekaných událostí v dané oblasti).

13. Stěžovatelka závěrem upozorňuje, že svůj právní názor, že splnění notifikační povinnosti bylo nutnou podmínkou vzniku zákonného věcného břemene, krajský soud prezentoval teprve na prvním a jediném jednání v odvolacím řízení, na kterém následně rovnou přistoupil k vyhlášení rozsudku. Do té doby se právní názor o nutnosti notifikace pro vznik zákonného věcného břemene v řízení neobjevil, tento názor nezastával okresní soud, ani vedlejší účastník. Stěžovatelka měla možnost na odlišný právní názor krajského soudu stručně a narychlo reagovat pouze přímo při jednání dne 23. 3. 2017, kdy uvedla, že s tímto názorem nesouhlasí, protože zákon o telekomunikacích zjevně notifikační povinnost dle § 12 odst. 2 neformuluje jako podmínku vzniku oprávnění dle § 12 odst. 1 tohoto zákona. Takovou možnost reakce na nový právní názor soudu ovšem nelze považovat za dostatečnou a vyhovující principu vyloučení překvapivých rozhodnutí. Názor krajského soudu byl založen na rozsudku dovolacího soudu sp. zn. 22 Cdo 1235/2014, který krajský soud při jednání konaném dne 23. 3. 2017 pouze zmínil, avšak nedal stěžovatelce možnost se s tímto rozhodnutím blíže seznámit a vyjádřit se k jeho užití na danou věc. Stěžovatelka zdůrazňuje, že rozsudek sp. zn. 22 Cdo 1235/2014 byl zveřejněn pod č. 68/2017 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu č. 6/2017, která byla vydána teprve dne 24. 8. 2017, tedy pět měsíců po konání jednání krajského soudu, šlo tak o rozhodnutí, s nímž stěžovatelka neměla odpovídající možnost se seznámit, podrobně je zanalyzovat a argumentačně se s ním vypořádat. Dosavadní judikatura nadto ani nenaznačovala, že by se rozhodovací praxe soudů mohla vydat tímto směrem.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

14. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla vydána soudní rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*).

IV. Průběh řízení

a) Odklad vykonatelnosti napadených rozhodnutí

15. Stěžovatelka spojila s ústavní stížností návrh na odklad vykonatelnosti napadených rozsudků krajského soudu a okresního soudu, neboť jejich výkon, který nyní bezprostředně hrozí, by pro stěžovatelku představoval nepoměrně větší újmu, než jaká odložením vykonatelnosti může vzniknout vedlejšímu účastníkovi, když exekuce zahájená na návrh vedlejšího účastníka směřuje k dosažení nezvratného stavu – odstranění stavby televizního převaděče Petrov. Usnesením ze dne 21. 8. 2019 sp. zn. III. ÚS 2498/19 Ústavní soud vykonatelnost rozsudku krajského soudu ze dne 23. 3. 2017 č. j. 27 Co 40/2017-232 a rozsudku okresního soudu ze dne 30. 6. 2016 č. j. 6 C 225/2010-182 odložil.

b) Vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka

16. Soudce zpravodaj podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost k vyjádření účastníkům řízení a vedlejšímu účastníkovi.

17. Krajský soud ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že stěžovatelka vykládá § 12 odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o telekomunikacích z hlediska dovozovaných podmínek vzniku zákonného věcného břemene jen jazykově, formalisticky a bez zohlednění právních principů demokratického právního státu. Za situace, kdy právním základem stavby telekomunikačního zařízení TVP Petrov byl od počátku dočasný nájemní vztah, a následné změny v osobě vlastníka TVP Petrov byly mimo právní sféru vlastníka pozemku, není správná úvaha, že v důsledku následné změny provozovatele a vlastníka TVP Petrov vzniklo zákonné věcné břemeno, aniž byl dodržen postup, jenž by vlastníku pozemku tento právní následek signalizoval, umožnil mu vůči němu obranu a případně získání přiměřené náhrady za nucené omezení jeho vlastnického práva. Proto bylo krajským soudem dovozeno, že nutnou podmínkou vzniku zákonného věcného břemene bylo vyrozumění vlastníka dotčeného pozemku, že zde vzniká zákonné věcné břemeno. Úvaha o veřejném zájmu na zachování televizního převaděče Petrov za zjištěného skutkového stavu v dané věci neobstojí před zájmem na ochraně vlastnického práva vlastníka pozemku. Krajský soud upozornil při jednání dne 23. 3. 2017 na svůj předběžný právní názor, v tomto směru byl postup soudu transparentní a předvídatelný. Případná nepřipravenost právního zástupce stěžovatelky na takový možný výklad není důvodem odročení jednání soudu, neboť jde k tíži stěžovatelky, odročení jen z tohoto důvodu by bylo v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení a s procesními právy ostatních účastníků řízení. Z uvedených důvodů nedošlo dle krajského soudu napadeným rozsudkem k zásahu do ústavně zaručených práv stěžovatelky.

18. Nejvyšší soud lapidárně odkázal na obsah svého napadeného usnesení a navrhl, aby ústavní stížnost byla odmítnuta.

19. Okresní soud ani vedlejší účastník se k ústavní stížnosti nevyjádřili [pozn. vzhledem k tomu, že žádost o vyjádření adresovaná vedlejšímu účastníkovi neobsahovala poučení o tom, že když se v určené lhůtě k ústavní stížnosti nevyjádří, bude se mít za to, že se

postavení vedlejšího účastníka vzdal (§ 28 odst. 2 a § 63 zákona o Ústavním soudu ve spojení s § 101 odst. 4 o. s. ř.), zůstal M. V. vedlejším účastníkem řízení, byť se k ústavní stížnosti nevyjádřil].

20. Stěžovatelka ve své replice trvá na tom, že krajský soud rozhodl ve věci v rozporu s jasným zněním zákona (§ 12 zákona o telekomunikacích), což svědčí o jeho svévůli při výkladu a použití práva. Stěžovatelka dále uvádí, že nebyla stranou nájemní smlouvy k pozemku, která byla uzavřena mezi vedlejším účastníkem a obcí Hradištko, a práva a povinnosti z této smlouvy na ni nepřešly, což ostatně dovodil i krajský soud, který ve svém rozsudku uzavřel, že nájemní vztah na právního předchůdce stěžovatelky ani na stěžovatelku nabytím vlastnictví k předmětnému telekomunikačnímu zařízení na základě darovací smlouvy ze dne 30. 5. 1997 nepřešel. Stěžovatelka nadto v průběhu celého řízení poukazovala na neplatnost nájemní smlouvy pro neurčitost, ani krajský soud, ani Nejvyšší soud se přitom s neplatností této smlouvy řádně nevyřadily. Stěžovatelka připomíná, že rozsudek okresního soudu byl založen na zcela jiném skutkovém a právním posouzení věci, než k jakému následně dospěl krajský soud. Argument, že by snad vznik zákonného věcného břemene měl být podmíněn splněním notifikační povinnosti podle § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích, se neobjevil ani ve vyjádření vedlejšího účastníka k odvolání, založil-li tedy krajský soud svůj rozsudek na neprokázání splnění notifikační povinnosti, dopustil se *de facto* poučení vedlejšího účastníka o hmotném právu, což právní řád neumožňuje. Postup krajského soudu, který nedal stěžovatelce dostatečný prostor analyzovat a důkladně reagovat na názor vycházející z tehdy nepublikovaného rozsudku dovolacího soudu, byl překvapivý a procesně nekorektní. Nerovný přístup krajského soudu k účastníkům sporu vyplývá i z vyjádření soudu k ústavní stížnosti, ve kterém krajský soud upřednostňuje pohled vlastníka pozemku, stěžovatelka naopak upozorňuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2017 sp. zn. 22 Cdo 828/2017, kde se konstatuje, že jde o konkurenci dvou rovnocenných vlastnických práv – ke stavbě a k pozemku. Soud dle stěžovatelky dále opomněl, že avizování neexistence nájmu je zřejmé i z toho, že vlastník pozemku po dobu téměř 15 let nepožadoval nájemné. Stěžovatelce proto není zřejmé, proč krajský soud přistupuje k druhé straně sporu jako ke slabší straně, byť jde o klasické sporné řízení.

c) Postup podle § 55 zákona o Ústavním soudu

21. Ústavní stížnost byla dle rozvrhu práce přidělena soudci Jiřímu Zemánkovi jako soudci zpravodaji, jehož návrh odmítnout ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou při projednání věci v senátu dne 15. 12. 2020 nezískal většinu hlasů. Proto byl předsedou senátu, který byl zároveň soudcem zpravodajem, postupem podle § 55 zákona o Ústavním soudu soudcem, jenž vypracuje návrh rozhodnutí, určen Josef Fiala.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

22. Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy), který stojí mimo soustavu soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy), a vzhledem k tomu jej nelze, vykonává-li svoji pravomoc tak, že na základě čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému soudnímu rozhodnutí, považovat za další, „superrevizní“ instanci

v systému obecné justice, oprávněnou vlastním rozhodováním (nepřímo) nahrazovat rozhodování obecných soudů; jeho úkolem je „toliko“ přezkoumat ústavnost soudních rozhodnutí, jakož i řízení, které jejich vydání předcházelo. Vzhledem k tomu je nutno vycházet z pravidla, že vedení řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, výklad podústavního práva a jeho použití na jednotlivý případ je v zásadě věcí obecných soudů a o zásahu Ústavního soudu do jejich rozhodovací činnosti lze uvažovat za situace, kdy je jejich rozhodování stíženo vadami, které mají za následek porušení ústavnosti (tzv. kvalifikované vady); o jaké vady přitom jde, lze zjistit z judikatury Ústavního soudu. Proces výkladu a použití podústavního práva pak bývá stížen takovouto vadou zpravidla tehdy, nezohlední-li obecné soudy správně (či vůbec) dopad některého ústavně zaručeného základního práva (svobody) na posuzovanou věc, nebo se dopustí – z hlediska řádného procesu – neakceptovatelné „libovůle“, spočívající buď v nerespektování jednoznačně znějící kogentní normy, nebo ve zjevném a neodůvodněném vybočení ze standardů výkladu, jenž je v soudní praxi uznáván, resp. který odpovídá všeobecně přijímanému (doktrinálnímu) chápání dotčených právních institutů [nález ze dne 25. 9. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 85/06 (N 148/46 SbNU 471)].

23. Z tohoto důvodu Ústavní soud přezkoumal ústavní stížností napadená soudní rozhodnutí z pohledu porušení ústavně zaručených základních práv a svobod, jak stěžovatelka namítá v ústavní stížnosti, a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

24. Základem stěžovatelčiny argumentace je tvrzení o existenci jejího práva k pozemku vedlejšího účastníka, které vzniklo na základě zákona o telekomunikacích, příp. vydržením podle obecných občanskoprávních předpisů [viz výše část II.; pozn. závěr okresního soudu o vstupu stěžovatelky do práv a povinností strany smlouvy o pronájmu (bod 3.), tj. na straně nájemkyně, lze ponechat stranou pro jeho zřejmou nesprávnost, neboť nerespektuje obligační charakter právního vztahu a právní řád neobsahuje pravidlo podobné pro právní nástupnictví při změně vlastnictví pronajaté věci]. Jde tedy o výklad podústavního práva, jehož provádění přísluší obecným soudům, avšak v posuzované věci Ústavní soud zjistil, že napadená rozhodnutí obsahují kvalifikovanou vadu (bod 22.) protože obecné soudy neodůvodněně vybočily z respektovaných standardů výkladu.

25. Specifikum posuzované věci je určeno povahou omezení vlastnického práva k nemovité věci, které má umožnit realizaci části užitné hodnoty této věci „ve prospěch“ veřejně prospěšné stavby, typicky nejrůznějších inženýrských sítí (např. rozvody elektrické energie, plynu, tepla, vody, telekomunikací), příp. dalších liniových staveb (např. komunikací). Integrace veřejného zájmu na zajištění provozu takových staveb a soukromého zájmu vlastníka dotčené nemovité věci se v právní úpravě projevila zakotvením speciálních konstrukcí. Jejich podstatu výstižně formuloval Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 10. 7. 2002 sp. zn. 22 Cdo 1624/2000: *„Již v době platnosti obecného občanského zákoníku se v úzké souvislosti s omezeními vlastnického práva hovořilo o tzv. zákonných neboli legálních služebnostech, ovšem s tím, že nejde o služebnosti ve vlastním slova smyslu. Ve skutečnosti jde o zákonná omezení vlastnického práva, navazující na § 123 ObčZ, který limituje výkon oprávnění vlastníka ‚mezemi zákona‘. Tato omezení se podobají věcným břemenům podle ObčZ tím, že obdobně omezují práva vlastníka pozemku, liší se však tím, že vznikají ze zákona a ve veřejném (nikoliv soukromém, jak je tomu u věcných břemen podle ObčZ) zájmu. O tom, zda jde o instituty práva soukromého nebo veřejného, rozhoduje podstata těchto institutů, nikoliv jejich pojmenování. Pokud zákon užil pojem ‚věcná břemena‘ a současně zdůraznil, že jde*

o oprávnění vykonávaná ve veřejném zájmu, nelze pouze z užití uvedeného pojmu dovodit, že by nadále mělo jít o soukromoprávní oprávnění. V takovém případě jde o zákonná (legální) věcná břemena, která jsou instituty svého druhu, náležejícími veřejnému právu. Jejich podstata spočívá v tom, že jde o veřejnoprávní omezení vlastnického práva, nebo také o vymezení obsahu vlastnického práva veřejnoprávním předpisem.“

26. Povaha těchto omezení se projevovala např. ve způsobech jejich vzniku, při němž se neuplatňovaly obvyklé soukromoprávní skutečnosti (tj. smlouvy). Příkladem lze uvést zákon č. 438/1919 Sb. z. a n., o státní podpoře při zahájení soustavné elektrisace, zákon č. 33/1922 Sb. z. a n., o užití dopravních cest a nemovitostí pro telegrafy (včetně prováděcího vládního nařízení č. 21/1923 Sb. z. a n.), zákon č. 187/1922 Sb. z. a n., o zápisu elektrických vedení všeužitečných elektrických podniků do pozemkových knih, zákon č. 177/1934 Sb. z. a n., o plynárenských podnicích požívajících výhod, zákon č. 79/1957 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrisační zákon), zákon č. 67/1960 Sb., o výrobě, rozvodu a využití topných plynů (plynárenský zákon), zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci (po novelizaci provedené zákonem č. 83/1998 Sb.) a řada dalších. Do tohoto výčtu patří i zákon o telekomunikacích, který byl použit v posuzované věci. Stojí za pozornost, že právní úprava také charakterizovala množinu oprávněných subjektů, a to pozitivním způsobem. Patřily k nim např. všeužitečné elektrické podniky, státní telegrafní správa, plynárenské podniky požívající výhody, energetické podniky (sc. organizace v působnosti ministerstva energetiky), plynárenské podniky, dodavatel (tj. držitel autorizace pro rozvod), organizace spojů (pozn. s účinností od 24. 4. 1992 došlo zákonem č. 150/1992 Sb. k upřesnění, že jde zásadně o právnické osoby, které ke zřizování a provozování určených zařízení byly pověřeny příslušným orgánem státní správy telekomunikací, oprávnění příslušející organizacím spojů tento zákon přiznal výslovně i fyzickým a právnickým osobám oprávněným zřizovat a provozovat telekomunikační zařízení mimo jednotnou telekomunikační síť) apod.

27. Rozborem právní úpravy v jednotlivých předpisech lze zjistit, že teprve v posledních desetiletích se uvedená zákonná omezení začala označovat jako „věcná břemena“ (srov. zákon č. 150/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích). Ústavní soud se k povaze těchto „věcných břemen“ vyslovil v nálezu ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. Pl. ÚS 25/04 (N 14/36 SbNU 155; 134/2005 Sb.): „Věcná břemena zřízená na základě zákona (tedy nejen podle energetického zákona) mají specifický režim, upravený veřejnoprávními předpisy, na jejichž základě byla zřízena. I když mají nesporný veřejnoprávní prvek daný způsobem jejich vzniku a účelem, kterému slouží, nelze přehlížet, že mají i významný prvek soukromoprávní. Občanské právo definuje věcné břemeno jako právo někoho jiného než vlastníka věci, které ho omezuje tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet nebo něco konat. Tzv. zákonná věcná břemena tento charakter mají také. Ostatně zákony, podle nichž vznikají, je tímto pojmem označují. Jejich režim však není zcela totožný s režimem smluvních věcných břemen, neboť se řídí speciální úpravou právních předpisů, které upravují činnosti, k jejichž provozování vznikly. Nejde však o úpravu komplexní, která by vylučovala použití obecné úpravy občanského práva o věcných břemenech. Proto pokud tyto speciální předpisy nemají zvláštní úpravu, řídí se jejich režim obecnou úpravou občanskoprávní.“

28. Z těchto důvodů není pochyb o tom, že speciální předpisy mají přednost před obecnou právní regulací také při formulaci podmínek pro vznik příslušného oprávnění užívat

cizí nemovitost, pro předpoklady jeho výkonu, též pro případné posouzení účinků nevykonávání (promlčení, prekluze) a také pro zánik. Přitom je ovšem třeba respektovat základní charakteristiku subjektivního práva, jako objektivním právem stanovené a zaručené míry možnosti chování oprávněného subjektu, které odpovídá objektivním právem stanovená míra nutnosti chování povinného subjektu. Subjektivní právo vzniká (bez ohledu, zda jde o absolutní nebo relativní právo) na základě právního důvodu, kterým může být přímo zákon, v soukromém právu častěji na základě společenských či přírodních jevů, s nimiž právní předpisy spojují právní následky (tj. na základě právních skutečností). Po vzniku subjektivního práva je plně v dispozici oprávněného subjektu, zda patřičnou míru možností začne vykonávat (realizovat).

29. V posuzované věci je právně významná dikce § 12 zákona o telekomunikacích, ve znění účinném do 30. 6. 2000. Podle odst. 1 přísluší ve veřejném zájmu organizacím spojů vymezená oprávnění, zejména zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech nadzemní a podzemní telekomunikační vedení, přičemž před zahájením výkonu oprávnění podle tohoto odstavce je organizace spojů povinna neprodleně uvědomit vlastníky nebo uživatele dotčených nemovitostí (odst. 2). S použitím obecně teoretických východisek (bod 28.) je zřejmé, že notifikační povinnost podle § 12 odst. 2 zákona o telekomunikacích nebyla podmínkou vzniku oprávnění organizace spojů zřizovat a provozovat telekomunikační vedení, byla samostatnou povinností této organizace patřící do obsahu právního vztahu mezi ní a vlastníkem dotčené nemovitosti [pozn. obsahem tohoto právního vztahu byla (a s ohledem na přechodná ustanovení navazujících předpisů stále zůstává) množina subjektivních práv a subjektivních povinností, např. právo na náhradu, právo provést smýcení atd.].

30. Založily-li obecné soudy svoje rozhodnutí na názoru, že ke vzniku oprávnění zřídít a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení podle § 12 odst. 1 telekomunikačního zákona je třeba splnění notifikační povinnosti (str. 8 a 9 odůvodnění rozsudku krajského soudu, str. 5 a 6 odůvodnění napadeného usnesení Nejvyššího soudu), dopustily se s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem posuzované věci nepřípustné libovůle spočívající ve výkladu nerespektujícím jednoznačně znějící právní normu, čímž porušily stěžovatelčino právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Rozhodnutí založená na nesprávném právním názoru, že stěžovatelce nesvědčí právo provozovat na pozemku vedlejšího účastníka telekomunikační zařízení, v konečných důsledcích zasahují do vlastnického práva stěžovatelky chráněného v čl. 11 odst. 1 Listiny.

31. Ze shora uvedených důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti stěžovatelky vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadená rozhodnutí zrušil (pozn. z důvodů procesní ekonomie zrušil i rozsudek okresního soudu, který není přímo založen na nesprávném výkladu § 12 telekomunikačního zákona, avšak s ohledem na závěr krajského soudu o povaze stěžovatelčiny budovy budou předmětem jeho posuzování podmínky pro vznik věcného břemene podle uvedeného ustanovení).

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 16. března 2021

Radovan Suchánek
předseda senátu

Odlišné stanovisko soudce Jiřího Zemánka k nálezu III. ÚS 2498/19

S vyhovujícím nálezem ve výroku i odůvodnění nesouhlasím a uplatňuji vůči němu podle § 22 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, odlišné stanovisko. Ústavní stížnost měla být zamítnuta jako nedůvodná. K tomu mne vedou tyto důvody:

1. V posuzované věci byl právním titulem zřízení předmětného televizního převaděče Petrov na pozemku vedlejšího účastníka nájemní vztah, kterým vedlejší účastník jako vlastník pozemku udělil občanskoprávní titul ke zřízení a provozování předmětného telekomunikačního zařízení. Za tohoto právního stavu a vzhledem ke skutečnosti, že předmětná stavba měla být podle čl. 5 smlouvy o pronajmutí pozemku nejpozději ke dni ukončení šíření televizního signálu přes tento televizní převaděč odstraněna, má Ústavní soud za zcela nadbytečné úvahy krajského soudu tom, zda stěžovatelce či jejímu právnímu předchůdci mohlo vzniknout zákonné věcné břemeno ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o telekomunikacích. Za situace, kdy právním titulem, na základě kterého bylo telekomunikační zařízení na pozemku vedlejšího účastníka umístěno, byl smlouvou založený nájemní vztah, v dané věci navíc z hlediska svého vymezení v nájemní smlouvě časově limitovaný (dobou, dokdy bude zajištěno šíření televizního signálu jiným způsobem), nelze na věc aplikovat § 12 zákona o telekomunikacích, neboť skutkový stav posuzované věci se s hypotézou citovaného ustanovení, které zakotvuje oprávnění organizace spojů ve veřejném zájmu (jednostranně) zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení po předchozím uvědomění vlastníků nebo uživatelů dotčených nemovitostí, zcela míjí.

2. Na věci přitom ničeho nemění tvrzení stěžovatelky, že nebyla stranou smlouvy o pronajmutí pozemku, či že se soudy nezabývaly její námitkou neplatnosti této smlouvy pro neurčitost. Uvedené otázky řešil ve svém napadeném rozsudku již okresní soud, který konstatoval, že mezi účastníky byla platně uzavřena smlouva o pronajmutí pozemku za účelem zlepšení příjmu TV signálu s tím, že se jednalo o dočasné řešení do doby, kdy bude příjem TV signálu zajištěn jiným způsobem. Projev vůle stran při uzavírání smlouvy byl dle okresního soudu nepochybný jednak z textu smlouvy, ale i z provedených výpovědí svědků (Ing. Antonína Branného – starosty obce Hradištko pod Medníkem v době uzavření smlouvy o pronajmutí pozemku, Ing. Josefa Jirmana – člena představenstva JZD Jílová, či Františka Hřebíka – místostarosty obce Hradištko pod Medníkem v době uzavření smlouvy o pronajmutí pozemku). Skutečnost, že stěžovatelka vstoupila do práv a povinností strany, která tuto smlouvu uzavírala, přitom není v rozporu se závěrem krajského soudu, že nájemní vztah k pozemku na právního předchůdce stěžovatelky ani na stěžovatelku nabytím vlastnictví k předmětnému telekomunikačnímu zařízení na základě darovací smlouvy ze dne 30. 5. 1997 nepřešel. Stěžovatelka se stala na základě darovací smlouvy vlastníkem nemovitosti – stavby televizního převaděče, tudíž na ni přešla povinnost nemovitost demontovat a pozemek uvést do původního stavu, jakmile bylo možno zlepšení televizního signálu řešit jiným způsobem (čl. 5 smlouvy o pronajmutí pozemku). Pokud tak neučinila, postupovaly soudy zcela v mezích ústavnosti, uložily-li stěžovatelce napadenými rozsudky povinnost odstranit stavbu a vydat vedlejšímu účastníkovi bezdůvodné obohacení za užívání pozemku bez právního důvodu.

3. Se stěžovatelkou přitom nelze souhlasit v tom, že soudy nepostavily svá rozhodnutí na specifiku dané věci, a to existenci časově omezeného nájemního vztahu, které by odlišovalo posuzovanou věc od obdobných případů, kdy by v praxi, jak se obává

stěžovatelka, mohla být na základě soudy přijatého výkladu zpochybněna oprávněnost výstavby stovek telekomunikačních zařízení. Jak okresní soud, tak i krajský soud a Nejvyšší soud v odůvodnění svých napadených rozhodnutí považovaly za významné, že právním důvodem zřízení předmětného televizního převaděče Petrov na pozemku vedlejšího účastníka byl nájemní vztah, založený nájemní smlouvou ze dne 10. 6. 1992. Nejvyšší soud k tomu konstatoval, že ze skutečnosti, že vedlejší účastník věděl, že stěžovatelka ani její právní předchůdce nebyly účastníky této smlouvy, nelze dovodit, jak tvrdí stěžovatelka, předpoklad vědomosti vedlejšího účastníka o tom, že by stěžovatelka či její právní předchůdce neopírali právo mít na jeho pozemku zařízení a provozovat je o svolení obce jako nájemce pozemku. Nejvyšší soud zdůraznil, že vědomost o stavbě a jejím provozu je něco zcela jiného než vědomí, že pozemek, který vedlejší účastník pronajal obci za určitých podmínek, má být v důsledku jednání obce a třetích osob zatížen legálním věcným břemenem, a smlouva bude nadále nevýznamná.

4. Stanovisko většiny III. senátu v bodě 28. s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. Pl. ÚS 25/04 sice připouští, že tzv. zákonná věcná břemena, omezující vlastnické právo, mají i významný prvek soukromoprávní, založený na obecném občanském právu, excesivním způsobem však upřednostňuje normativní význam speciálních – v daném případě telekomunikačních, tedy veřejnoprávních – předpisů. To v daném případě vede většinu III. senátu až k potlačení původního smluvního základu vztahu mezi vlastníkem pozemku a provozovatelem zařízení na něm umístěného natolik, že právním předpisem založená míra možnosti chování oprávněného subjektu – organizace spojů je zcela v nepoměru k tímto předpisem stanovené míře nutnosti chování vlastníka pozemku jako povinného subjektu (jak vyplývá z bodu 29.). Podmínkou vzniku takového veřejnoprávního oprávnění přitom není ani povinnost organizace spojů uvědomit předem vlastníka nebo uživatele dotčených nemovitostí o zřízení či provozování telekomunikačních zařízení na cizích nemovitostech (bod 30.).

S takovým ústavně nekonformním výkladem a použitím podústavních předpisů se nedokážu ztotožnit.

V této věci jsem původně byl soudcem zpravodajem, jelikož ale můj návrh odmítavého usnesení nebyl v III. senátu přijat, došlo podle § 55 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ke změně soudce zpravodaje.

V Brně dne 17. března 2021